

**Ierosināta lieta par normām, kas Saeimas deputātam, pret kuru uzsākta
kriminālvajāšana, liedz piedalīties Saeimas darbā**

Satversmes tiesas 4. kolēģija 2019. gada 29. aprīlī ierosināja lietu “Par Saeimas kārtības ruļļa 17. panta otrās daļas un 19. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta otrajam teikumam un 101. panta pirmajam teikumam”.

Apstrīdētās normas

Saeimas kārtības ruļļa 17. panta otrā daļa:

“Ja Saeima piekrīt kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Saeimas locekli, attiecīgais Saeimas loceklis zaudē tiesības piedalīties Saeimas un tās komisiju, kā arī citu to institūciju sēdēs, kurās Saeima viņu ir ievēlējusi vai apstiprinājusi, līdz kriminālvajāšanas izbeigšanai vai līdz brīdim, kad stājas spēkā notiesājošs tiesas spriedums. Šajā laikā prokuratūrai un tiesai ir tiesības piemērot attiecīgajam Saeimas loceklim visus kriminālprocesuālajos likumos noteiktos piespiedu līdzekļus.”

Saeimas kārtības ruļļa 19. pants:

“Ja deputāts uz šā likuma 17. panta pamata ir atstādināts no piedalīšanās Saeimas darbā, atstādināšanas laikā viņš zaudē tiesības uz un 14. pantā paredzēto kompensāciju, bet mēnešalgu viņam izmaksā piecdesmit procentu apmērā. Ja deputātam tiek piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums, viņam uz apcietinājumā pavadīto laiku tiek pārtraukta arī mēnešalgas izmaksa. Ja krimināllieta izbeigta, nekonstatējot deputāta vainu, vai arī deputāts tiek attaisnots, viņš saņem visu par atstādināšanas laiku viņam neizmaksāto mēnešalgu, kā arī un kompensācijas.”

Augstāka juridiska spēka normas

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta otrais teikums:

“Ikviens uzskatāms par nevainīgu, iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu.”

Satversmes 101. panta pirmais teikums: “Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Saeimas deputāta Jura Juraša pieteikuma. Saeima ar 2019. gada 31. janvāra lēmumu ir piekritusi kriminālvajāšanas uzsākšanai pret viņu. Līdz ar to kopš šā brīža viņam liegtas tiesības piedalīties Saeimas darbā un ierobežotas tiesības saņemt atalgojumu. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka tādējādi apstrīdētās normas pārkāpj nevainīguma prezumpcijas principu un nesamērīgi ierobežo viņam Satversmē garantētās pamattiesības pildīt valsts dienestu.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā, pamattiesību ierobežojums nav piemērots, lai sasniegtu tā leģitīmos mērķus – nodrošināt demokrātiskas valsts iekārtas aizsardzību un netraucētu kriminālprocesa norisi. Netraucētu kriminālprocesa norisi varot nodrošināt ar pamattiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem – Kriminālprocesa likumā paredzētajiem drošības līdzekļiem, tostarp noteiktas nodarbošanās aizliegumu. Sabiedrība arī negūstot labumu no šāda ierobežojuma, jo tas liedzot īstenot tautas izvēli par tās priekšstāvi.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz 2019. gada 1. jūlijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir **2019. gada 29. septembris**. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas priekšsēdētājas palīdze

Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv

67830749, 26200580